

УДК 37.018:004.91

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В МЕЖАХ СПІВПРАЦІ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ПАРТНЕРАМИ

Білорусов С.Г.,

Херсонський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій

У статті викладені основні проблемні питання та завдання щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій в діяльності органів державної влади та при підготовці державних службовців. Наведена послідовність щодо запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управлінську діяльність та приклади опанування комп'ютерною грамотністю відповідно до стандартів ECDL в межах співпраці з європейськими партнерами.

In the article basic problem questions and tasks on the use of information-communication technologies in public authority's activity and at preparation of government employee are expounded. A sequence on introduction of information-communication technologies in administrative activity and examples of computer literacy acquirement in accordance with the ECDL standards within the framework of collaboration with the European partners is resulted.

Вступ. Розвиток інформаційного суспільства в Україні та впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усі сфери суспільного життя і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування є одним з пріоритетних напрямів державної політики. В даний час, Держкомзв'язку за участі органів державної влади запроваджується План заходів з реалізації завдань щодо розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки.

За результатами Глобального звіту з інформаційних технологій за 2007 – 2008 роки підготовленого Всесвітнім економічним форумом у співпраці з INSEAD – провідною міжнародною бізнес-школою та складеного на основі Показника мережної готовності, який використовується для оцінки готовності суспільства реалізувати досягнення інформаційно-комунікаційних технологій, Україна зайняла 70-те місце серед 127 країн. Вона також увійшла до 15 країн, які в 2007 році мали найвищі темпи приросту Показника мережної готовності. Це підтверджує, що інформаційно-комунікаційна оснащеність, ефективність і рівень застосування засобів зв'язку та інформатизації, якісне програмне забезпечення є важливими показниками рівня науково-технічного розвитку суспільства [1].

Постановка завдання. Актуальним є розробка та впровадження новітніх, конкурентоспроможних ІКТ в усі сфери суспільного життя, зокрема в економіку України, і в діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

З 2010 року передбачається створення загальнодержавної мережі дистанційної освіти на базі навчальних і науково-дослідних закладів із залученням електронних бібліотечних фондів, спрямованих, зокрема на забезпечення функціонування центрів підготовки та перепідготовки фахівців [5].

Оволодіння управлінським персоналом сучасними підходами щодо збору, опрацювання та ефективного використання інформації, методів і засобів їх підтримки та поновлення стає найважливішим завданням. Від його вирішення залежатиме оперативність вироблення й актуальність прийняття і реалізації державних управлінських рішень для підтримки економічного зростання та покращення суспільного добробуту, забезпечення

соціальної злагоди, підвищення прозорості і ефективності державного управління при максимальній довірі та можливості доступу до інформації громадян.

Результати. Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управлінську діяльність обумовлюється високим ступенем інформаційної складності завдань, які потребують вирішення і вимагає державної політики, спрямованої на формування умов виробництва, збереження, поширення і комплексного використання всіх видів інформаційних ресурсів, підвищення ефективності діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування. При цьому необхідно враховувати: інтереси органів державної влади і місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб; можливості міжнародного співробітництва у сфері інформаційних технологій; реальні потужності вітчизняного інформаційного потенціалу; забезпечення сумісності взаємодії та інтеграції інформаційних ресурсів незалежно від їхньої галузевої належності і форм власності на базі інноваційних інформаційних технологій, міжнародних стандартів, уніфікованих систем класифікації та кодування інформації; забезпечення комплексного захисту державних інформаційних ресурсів від несанкціонованого доступу або блокування.

Програма розвитку державної служби на 2005 – 2010 роки передбачає суттєве підвищення ефективності виконання державною службою завдань та функцій держави, в тому числі удосконалення аналітично-прогностичної, інформаційної та координаційної діяльності шляхом формування відповідного інституціонального забезпечення на центральному і місцевому рівні, доступу до інформації про відповідальність державних органів та надавачів державних послуг, об'єктивності інформування громадян, ресурсного, інформаційного та кадрового забезпечення діяльності державного органу, створення інформаційної бази даних персоналу та забезпечення його оцінювання, електронного документообігу, безперервного дистанційного навчання держслужбовців, на базі спеціальної інформаційно-телекомунікаційної системи (СІТС) органів виконавчої влади [2].

Постановою КМУ від 11 травня 2006 року № 614 затверджено Програму запровадження системи управління якістю в органах виконавчої влади. Завданням побудови системи управління якістю в органах виконавчої влади є створення умов, які гарантували б належну якість послуг, що надаються різним категоріям споживачів. Оскільки якість послуг органів виконавчої влади формується в рамках їх внутрішніх процесів, тому для забезпечення таких умов необхідно створити ефективну систему управління цими процесами. Стандарт ДСТУ ISO 9001-2001 призначений для органів виконавчої влади і має забезпечити підвищення якості наданих ними послуг, запровадження ефективних інформаційно-комунікаційних інновацій в управлінську діяльність з високим ступенем інформаційної складності управлінських задач, підвищення ефективності використання комп'ютерної техніки державними службовцями.

Відповідно до зазначеного стандарту необхідно удосконалити інформаційно-аналітичну систему функціонального управління державною службою та її адаптації до стандартів ЄС, а саме: забезпечити впровадження сучасних інформаційних технологій для організації діловодства та вдосконалення контролю за виконанням документів, забезпечення оперативності отримання та обробки інформації, створення програмно-технологічного комплексу для впровадження інформаційних технологій в процеси управління персоналом державної служби, розроблення та вдосконалення форм і змісту навчання з урахуванням досвіду країн – членів ЄС.

Це передбачає впровадження елементів сучасної автоматизованої системи документообігу для організації діловодства та вдосконалення контролю за виконанням документів, забезпечення оперативності отримання та обробки інформації для визначеної кількості користувачів.

Реалізація зазначеного стандарту потребує:

- усвідомлення суспільством необхідності застосування певних стандартів і інноваційних ІКТ;

- переходу на сучасні методи підтримки процедур вироблення та реалізації управлінських рішень в основі яких закладені принципи децентралізації інформаційних потоків та їх організації у вигляді автоматизованих систем підтримки рішень і експертних систем, які засновані на знаннях;
- використання сучасного технічного обладнання та програмного забезпечення в межах СІТС;
- вдосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів на основі сучасних тенденцій розвитку інформаційних технологій, засобів телекомунікацій і технологій навчання;
- підготовки значної кількості фахівців та безперервного підвищення кваліфікації працівників органів державної влади щодо використання комп'ютерних технологій;
- удосконалення професіограм посад, які за часом та функціями виконавців потребують використання засобів збору та обробки інформації із застосуванням в першу чергу комп'ютерів і ІКТ.

У сфері державного і регіонального управління в більшості використовуються зовнішні інформаційні потоки, які структуруються на принципах лінгвістичних методів організації [3].

Виходячи з вищенаведеного, необхідні базові знання та системне підвищення кваліфікації державних службовців на основі безперервної фахової, і в тому числі інформаційної, освіти.

При цьому вивчення змісту та можливостей ІКТ є визначальною умовою успішного вирішення завдань державного і регіонального управління розвитком територій і потребує пріоритетного забезпечення ресурсами для створення якісних мереж.

Сучасні ІКТ в державному управлінні дозволяють з одного боку:

- працювати на рівні світових стандартів;
 - отримати доступ до інформації, оперативно здійснювати збір та обмін нею;
 - швидше систематизувати і опрацювати фахову інформацію;
 - реалізовувати інформаційно-аналітичну підтримку при прийнятті управлінських рішень з урахуванням специфіки регіону та виду діяльності.
- З іншого боку:
- використовувати найбільш ефективні технології підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів;
 - забезпечувати швидке та якісне оновлення методів та змісту навчання.
 - організувати та проводити презентаційні та навчально-тренінгові заходи з використанням телекомунікаційних та мультимедійних засобів;
 - забезпечити дистанційне навчання та ін. [4].

В даний час Херсонський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій використовує власні напрацювання, реалізується сформована модель навчально-методичного супроводження і використання інформаційно-комунікаційних технологій для підготовки і подальшого їх практичного застосування слухачами при виконанні функціональних обов'язків.

Проведені соціологічні опитування серед державних службовців з питань доступу до своєчасної та достовірної інформації показали, що більшість опитуваних (88,3%) отримують інформацію за допомогою телебачення і тільки 26,4% респондентів через Internet. Найбільші проблеми з доступом до ІКТ мають працівники районного рівня (77,4%), в той же час як на рівні обласного центру тільки 25,8% опитуваних. Потребує значного покращення технічне оснащення, на що вказали 62,2% респондентів. 57,4 % державних службовців оцінили свої вміння щодо роботи з комп'ютерною технікою – недостатніми. Крім того, можна констатувати, що у молодих державних службовців, в більшості, не виникає ускладнень при застосуванні ІКТ.

Тому для працівників структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій і територіальних підрозділів центральних органів влади розроблені і пропонуються програми тематичних семінарів з питань застосування спеціального програмного забезпечення (облік, звітність, супроводження прийняття рішень, криптозахист, антивірусний захист та ін.) та використання інформаційних, комп'ютерних та телекомунікаційних технологій.

Центр приймає участь у реалізації програми головною метою якої є розвиток інформатизації Херсонської області та інтеграційне поєднання її з Національною програмою інформатизації України.

Це передбачає забезпечити виконання завдань, а саме:

- функціонування електронної інформаційної системи “Електронний Уряд” та реалізації концепції “електронного міністерства”, у тому числі надання громадянам, юридичним особам інформаційних та інших послуг із використанням вільного доступу до рішень усіх органів державної влади;
- впровадження системи електронного документообігу в апараті обласної державної адміністрації із застосуванням електронного цифрового підпису;
- інтеграцію офіційного сайту обласної державної адміністрації до єдиного веб-порталу органів виконавчої влади;
- легалізацію програмного забезпечення в органах влади області;
- організацію антивірусної системи захисту інформації шляхом встановлення і налагодження антивірусного комплексу UNA на серверах та робочих станціях органів влади області;
- організацію на основі xDSL технологій швидкісного зв'язку зі структурними підрозділами обласної державної адміністрації та доступу до фахової інформації;
- впровадження системи електронного документообігу із застосуванням електронного цифрового підпису зі структурними підрозділами обласної державної адміністрації та районними державними адміністраціями;
- створення офіційних сайтів районних державних адміністрацій;
- під'єднання до електронного зв'язку сільських та селищних рад;
- створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення органів влади.

Згідно з розрахунками, для здійснення наведених завдань необхідне щорічне навчання в Центрі близько 150 фахівців з числа держслужбовців.

В даний час, в межах проекту Європейського Союзу TEMPUS TACIS “ECDL для українських адміністраторів” з питань застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій на основі європейських стандартів European computer driving license (ECDL), погодженого Головним управлінням державної служби України, та за участі Херсонського національного технічного та Херсонського державного університетів завершено навчання 250 держслужбовців Херсонської облдержадміністрації, в межах якого, які пройшли тестування і отримали свідоцтва про комп'ютерну грамотність (EQTВ версія 1.1d).

Структура підготовки посадовців передбачала визначення вимог щодо отримання необхідних знань, вмінь і навичок на основі ECDL з урахуванням європейського досвіду, розробку різноманітних програм із застосуванням тренінгових методик навчання; використання сучасної ресурсної інфраструктури та якісного програмного забезпечення.

Підтвердженням зацікавленості європейських партнерів є презентація французького досвіду підготовки управлінських кадрів, яка пройшла за участі представників Секретаріату Президента України, Секретаріату КМУ, Начальника Голодержслужби України Т. Мотренка та технічного радника при Головному управлінні державної служби України Анн Азам-Прадей.

Висновки. В даний час, у визначеній послідовності реалізуються державні програмні засади розвитку інформаційно-комп'ютерного забезпечення, продовжується обговорення можливостей співпраці з довгостроковою міжнародною програмою підвищення кваліфікації державних службовців в межах Меморандуму про взаєморозуміння між Головним управлінням державної служби України, Генеральною дирекцією адміністрації та державною

службою Французької Республіки, а також з іншими зацікавленими сторонами. Тому, наша спільна робота з питань опанування комп'ютерної грамотності за стандартом ECDL в повній мірі відповідає пріоритетам підготовки держслужбовців України.

ЛІТЕРАТУРА

1. У сфері інформаційно-комунікаційних технологій // Уряд. кур'єр. – 2008. – №70 від 15 квіт. 2008 р. – С. 3.
2. Програма розвитку державної служби на 2005 – 2010 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.06.2004 № 746 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 23.
3. Білорусов С.Г., Соловійов І.О., Сергєєва Ю.А. Проблеми і перспективи використання інформаційних систем в менеджменті // Актуальні проблеми державного управління: Збірник наукових праць Одеського регіонального інституту державного управління. – Одеса: ОРІДУ НАДУ. 2002. – С. 322-328.
4. Білорусов С.Г. Актуальність використання інформаційно-комунікаційних систем і технологій при підготовці фахівців державного і регіонального управління: Матеріали щорічної науково-практичної конференції 18 жовтня 2005 року. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2005. – С. 395-396.
5. Основи професійної підготовки державних службовців: [навч. посіб.] / За заг. ред. Є.І. Бородіна, В.Г. Логвинова, О.Ф. Мельникова, П.І. Шевчука, С.М. Ромашко. Інформаційні технології в державному управлінні. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2004. – 168 с.